

[opis]

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie związków zachodzących między gospodarką a środowiskiem, a więc odpowiedź na pytanie: jaki wpływ ma gospodarka człowieka na środowisko przyrodnicze i odwrotnie, chociaż oddziaływanie środowiska na systemy społeczno-gospodarcze było zawsze wyraźne i rzadko kwestionowane.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie związków zachodzących między gospodarką a środowiskiem, a więc odpowiedź na pytanie: jaki wpływ ma gospodarka człowieka na środowisko przyrodnicze i odwrotnie, chociaż oddziaływanie środowiska na systemy społeczno-gospodarcze było zawsze wyraźne i rzadko kwestionowane.

Książka ta przedstawia istotę ścisłych powiązań gospodarki ze środowiskiem, jej wpływ na stan i za zagrożenie przyrody oraz formy ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska. Praca zwraca uwagę na ekorozwój, czyli prowadzenie wszelkiej działalności gospodarczej w harmonii z przyrodą.

Publikacja przeznaczona jest głównie dla studentów wszystkich kierunków ekonomicznych i pokrewnych realizujących przedmioty: „Gospodarka a środowisko”, „Ochrona środowiska” i „Ochrona środowiska z gospodarką przestrzenną”. Będzie również przydatna studiującym ochronę środowiska lub jej elementy, biologię i geografę w uniwersytetach oraz innych uczelniach. Z pracy tej mogą z całą pewnością korzystać uczniowie szkół średnich w ramach biologii, geografii i ochrony środowiska.

[spis]

Wstęp 9

Rozdział 1

Środowisko przyrodnicze jako podstawa bytu i działalności człowieka - Eugeniusz Mazur 11

1.1. Istota, pojęcie i zakres środowiska przyrodniczego 11

1.2. Poglądy na rolę środowiska geograficznego w rozwoju społeczno-gospodarczym 18

1.3. Interakcja: środowisko - człowiek 22

1.3.1. Wpływ środowiska przyrodniczego na działalność człowieka 22

1.3.2. Zmienność wpływu środowiska przyrodniczego 25

1.3.3. Działalność człowieka w środowisku przyrodniczym 26

1.3.3.1. Rozwój stosunku człowieka do przyrody 26

1.3.3.2. Wpływ współczesnej gospodarki na środowisko przyrodnicze 30

Rozdział 2

Społeczne aspekty ochrony środowiska - Krzysztof Małachowski 33

2.1. Ekologia społeczna 33

2.2. Świadomość ekologiczna społeczeństwa 39

2.3. Edukacja ekologiczna 42

2.4. Pozarządowe organizacje i grupy ekologiczne 46

Rozdział 3

Prawne aspekty ochrony środowiska - Dorota Ambrożuk, Agnieszka Budziewicz-Guźlecka 57

- 3.1. Pojęcie i cel prawa ochrony środowiska 57
- 3.2. Pierwsze regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska w Polsce 59
- 3.3. System przepisów prawa ochrony środowiska 61
 - 3.3.1. Regulacja dotycząca ochrony środowiska zawarta w Konstytucji RP 61
 - 3.3.2. Podstawowe uregulowania ustawowe 63
 - 3.3.2.1. Ustawa - Prawo ochrony środowiska 64
 - 3.3.2.2. Ustawa o ochronie przyrody 74
 - 3.3.2.3. Umowy międzynarodowe 80
 - 3.3.2.4. Ochrona środowiska w prawie unijnym 83

Rozdział 4

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska - Przemysław Pluskota 87

- 4.1. Podstawowe pojęcia ekonomiki środowiska 87
 - 4.1.1. Ochrona środowiska w teorii ekonomii (ekonomiczne aspekty ochrony środowiska) 88
 - 4.1.2. Ekonomiczne instrumenty (narzędzia) w ochronie środowiska 95
- 4.2. Systemy zarządzania środowiskowego 102
- 4.3. Waloryzacja i ekonomiczna wycena zasobów środowiska 107
- 4.4. Źródła finansowania ochrony środowiska 109

Rozdział 5

Rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska - Piotr Szczypa 121

- 5.1. Pojęcie, charakterystyka i przesłanki rachunku ekonomicznego ochrony środowiska 121
- 5.2. Rodzaje, elementy i etapy rachunku ekonomicznego w ochronie środowiska 125
- 5.3. Straty (koszty) i korzyści w ochronie środowiska 127
- 5.4. Metody wyceny strat ekologicznych (kosztów ochrony środowiska) i korzyści ekologicznych 133
- 5.5. Rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska a ekocontrolling 141
- 5.6. Narzędzia rachunkowości zarządczej wspomagające rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska a rozwój lokalny 146

Rozdział 6

Zagrożenia środowiska powodowane przez działalność człowieka - Anna Drab-Kurowska 155

- 6.1. Zagrożenia i ochrona atmosfery 161
 - Sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza 167
- 6.2. Zagrożenia i ochrona litosfery 168
 - Sposoby ochrony gleb 172
- 6.3. Zagrożenia i ochrona hydrosfery 173
 - Sposoby ochrony wód przed zanieczyszczeniami 179
- 6.4. Zagrożenia i ochrona biosfery 181
- 6.5. Hałas i odpady jako problem współczesnego społeczeństwa 186
- 6.6. Obszary ekologicznego zagrożenia 191
- 6.7. Alternatywne źródła energii 194
 - 6.7.1. Biomasa 194
 - 6.7.2. Biogaz 195
 - 6.7.3. Energia słoneczna 197
 - 6.7.4. Energia wiatrowa 198

- 6.7.5. Energia geotermalna 199
- 6.7.6. Energia wodna 200
- 6.7.7. Energia pływów morskich 201

Rozdział 7

Ochrona środowiska przyrodniczego - Eugeniusz Mazur, Krzysztof Małachowski 203

- 7.1. Rozwój ruchu ochrony przyrody i środowiska 203
- 7.2. Rys historyczny ochrony przyrody i środowiska w Polsce 209
- 7.3. Motywy i kierunki ochrony przyrody 214
- 7.4. Formy ochrony przyrody 218
- 7.5. Przedmiot i założenia zoologii jako nowej dziedziny wiedzy o ochronie przyrody 227

Rozdział 8

Ochrona środowiska w sektorach gospodarki na przykładzie transportu drogowego i kolejowego - Arkadiusz Drewnowski 231

- 8.1. Unijne regulacje w zakresie oddziaływania transportu na środowisko 232
- 8.2. Podstawy prawne ekologicznej polityki transportowej w Polsce 234
- 8.3. Ochrona środowiska w transporcie drogowym 236
- 8.4. Ochrona środowiska w transporcie kolejowym 240

Rozdział 9

Polityka ekologiczna jako forma ingerencji państwa - Ireneusz Jaźwiński 245

- 9.1. Istota polityki ekologicznej 245
- 9.2. Polityka ekologiczna a polityka ekonomiczna 247
- 9.3. Dziedziny polityki ekologicznej 249
- 9.4. Zrównoważony rozwój jako podstawa polityki ekologicznej 251
- 9.5. Podmioty polityki ekologicznej 257
- 9.6. Kierunki polityki ekologicznej 260
- 9.7. Narzędzia polityki ekologicznej 264

Rozdział 10

Ochrona środowiska w Polsce w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej - Ireneusz Jaźwiński, Krzysztof Małachowski 267

- 10.1. Integracja z Unią Europejską jako kluczowe uwarunkowanie dla ochrony środowiska w Polsce 267
- 10.2. Instytucje Unii Europejskiej oddziałujące na ochronę środowiska 267
- 10.3. Europejska Agencja Środowiska 269
- 10.4. Program Działania na rzecz Środowiska Unii Europejskiej 271
- 10.5. Wybrane następstwa akcesji Polski do Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska 272

Bibliografia 277